

Warszawa, dnia 10 czerwca 2010 r.

INFORMACJA SYGNALNA

zagrożenie plagą komarów

W niektórych rejonach kraju (Małopolska, Podkarpacie) plaga komarów już się pojawiła i przeniesie się na inne części kraju. Pladze komarów sprzyja duża powierzchnia zalanych obszarów, naniesiony szlam, wilgotność gleby i wysoka temperatura powietrza. Uciążliwość ze strony komarów pogłębi wyczerpanie psychiczne ludzi spowodowane warunkami bytowymi w rejonie powodzi.

Wnioski:

1. Problem plagi komarów jest istotny i nie należy redukować go jedynie do dyskomfortu ludzi na terenach powodziowych. Należy przyjąć, że nasilające się ukąszenia komarów¹ pogłębią długotrwałe wyczerpanie psychiczne ludzi, wywołane stresującą sytuacją i warunkami bytowymi w rejonie powodzi.
2. Pomoc w likwidacji plagi komarów na terenach zalanych jest bardzo ważna zarówno ze względu na mieszkańców jak i służby ratownicze oraz usuwające skutki powodzi.
3. Należy rozważyć logistyczne wsparcie państwa w akcji opryskiwania zalanych terenów z powietrza (poprzez udostępnienie środków transportu lotniczego) i finansowe (dotacje celowe na opryski zalanych terenów). Sprawa jest tym pilniejsza, że okres wylęgowy komarów jest krótki i trwa ok. dwóch tygodni.
4. Wśród rzeczy przekazywanych nieodpłatnie powodzianom, w tym przez organizacje charytatywne, należy również uwzględnić wyposażenie (np. siatki, moskitiery itp.) i środki przeciwdziałające ukąszeniom komarów oraz łagodzące skutki ich ukąszeń.
5. Zagrożenie stanowią niektóre krajowe gatunki komarów, które pobierając krew różnych ssaków mogą przenosić na ludzi krętki boreliozy.

W związku ze zmianami klimatycznymi zasięg występowania komarów tropikalnych (przenoszących choroby) przesuwają się na północ, ale dotychczas dotyczy to jedynie terenów Europy południowej. W Polsce komary nie stanowią poważnego czynnika wywołującego choroby wśród ludzi, niemniej jednak w wyniku ukąszenia mogą powodować stany zapalne skóry, a nawet w skrajnych przypadkach zakażać krętkami boreliozy².

¹ Ukąszenia komarów mogą wywoływać u osób uczulonych reakcje alergiczne (ślina komarów zawiera substancje o działaniu toksycznym)

² Badania wykazały, że w Polsce około 2% osobników komarów *Culex pipiens* żywiących się ludzką krwią (samice) jest nosicielami krętków boreliozy *Borrelia burgdorferi*.

Na znacznej części zalanych terenów woda może utrzymywać się przez dłuższy okres czasu, co sprzyjać będzie pladze komarów na ogromną skalę. Prawdopodobnie dotknie ona nie tylko obszary podtopione, ale i sąsiednie tereny. Podobna plaga komarów wystąpiła w 1997 roku i wówczas lokalne władze podejmowały intensywne działania mające na celu jej ograniczenie, stosując opryski na dużych terenach – przykładem jest Wrocław³.

Obecnie zjawisko plagi komarów może wystąpić na większą skalę i lokalne władze będą musiały zmierzyć się z tym problemem. Niektóre już deklarują, że skala zjawiska prawdopodobnie przekroczy ich możliwości finansowe i/lub organizacyjne. W budżetach samorządowych nie uwzględniono środków finansowych na ten cel lub nie zarezerwowano ich w stopniu dostosowanym do pojawiających się potrzeb. W Krakowie wstępnie oszacowano, że koszty opryskiwania zalanych terenów wyniosą ok. 1 mln zł, przy czym zaznaczyć należy, że Kraków nie należy do miejsc szczególnie dotkliwie nawiedzonych powodzią. Koszt opryskania 1 hektara może wynieść 80-120 zł, ale niewykluczone, że ceny takich usług wzrosną ze względu na znacznie zwiększony popyt. Władze Wilkowa i Kazimierza Dolnego twierdzą, że same nie dadzą sobie rady z plagą komarów i spodziewają się pomocy finansowej z budżetu województwa.

Dotykowe informacje na temat zagrożeń ze strony komarów, indywidualnych metod ochrony oraz zwalczania plagi komarów można uzyskać na stronie Urzędu Miasta Wrocławia będącego prekursorem Programu Kontroli Komarów www.wroclaw.pl oraz Instytutu Genetyki i Mikrobiologii Uniwersytetu Wrocławskiego www.microb.uni.wroc.pl zajmującego się m.in. monitoringiem środowiskowym komarów i badaniami nad doskonaleniem metod ograniczania ich liczebności w danym środowisku.

³ Wrocławski Program Kontroli Komarów funkcjonuje od 1998 roku i jest realizowany przez Wydział Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Wrocławia i pracowników naukowych Uniwersytetu Wrocławskiego. Jego zadaniem jest ograniczanie komarów (larw i osobników dorosłych) w środowisku. Podstawę działań stanowi regularny monitoring dynamiki rozwoju komarów w wyznaczonych na terenie miasta punktach kontrolnych, celem wyznaczania optymalnych momentów do zastosowania bezpiecznych dla ludzi i środowiska biopreparatów (larwicydów). Likwidacja stadiów wodnych komarów zapobiega ich przekształceniu w osobniki dojrzałe, których zwalczanie jest droższe, mniej skuteczne i nie obojętne dla środowiska. Z tego powodu działania skierowane przeciwko owadom dorosłym z wykorzystaniem preparatów chemicznych (adultycydów) organizowane są w sytuacjach nadzwyczajnych (np. po intensywnych deszczach, powodziach), skutkujących zwiększeniem liczby miejsc wylęgu komarów i ich powierzchni, jak również gwałtownym pojawianiem się w nich larw komarów. Wszystkie wykorzystywane na terenie miasta preparaty (biologiczne i chemiczne) mają rekomendacje Inspekcji Sanitarnej, a za techniczny aspekt ich zastosowania odpowiadają profesjonalne firmy dezynfekcji i deratyzacji.